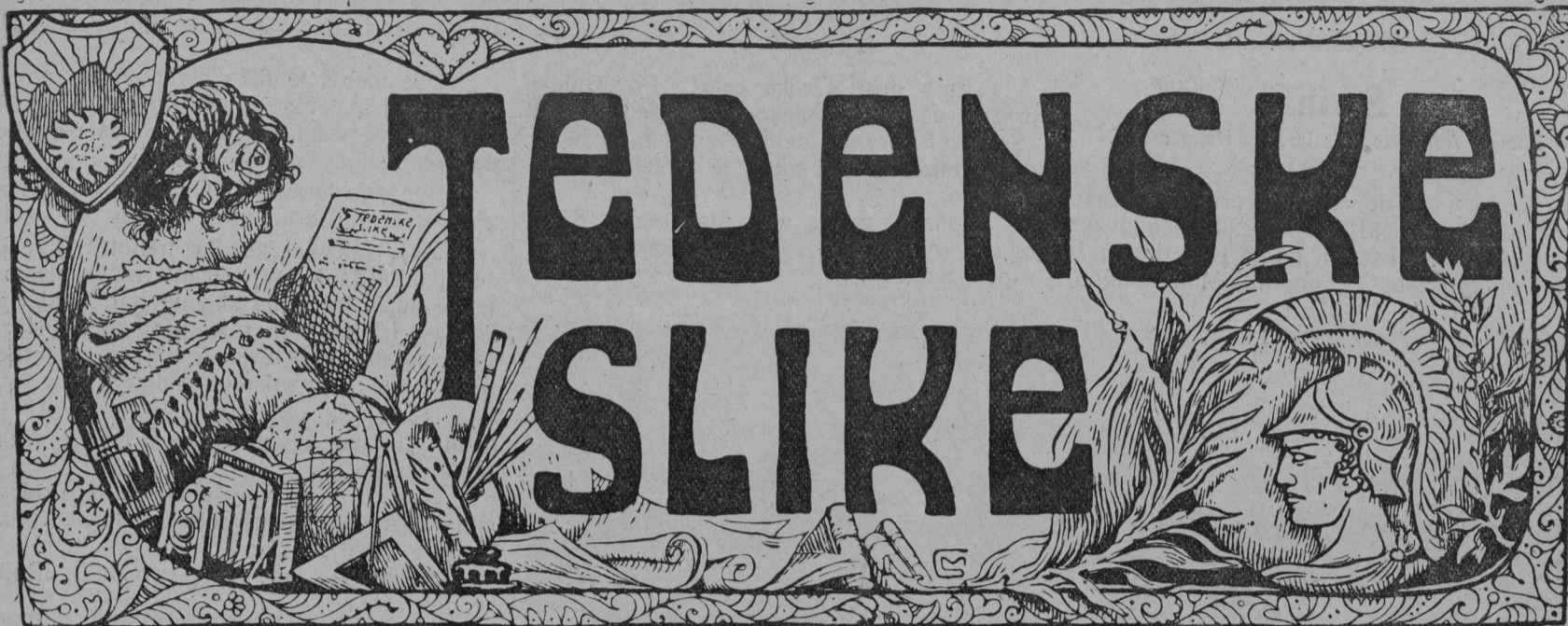

TEDENSKA SLIKE

Štev. 9.

V Ljubljani, v sredo 28. februarja 1917.

Leto IV.

Naš možnar 38·5 cm v rumunski vasi blizu Galaca.

Snaha.

Roman. Angleško spisala Mrs. Hungersdorf.
(Dalje.)

Rodney se je nekoliko bolj približal. „Kako krasna mlekarica!“ je vzkliknil občudovaje. „Ampak zdi se mi, da po tvoji dolgi ježi ni primerna zate,“ je odvrnila Mona hladno,

Holandska kraljica Viljemina s prestolonaslednico Julijano na ledu.

toda uljudno. „Zakaj ne greš gori v sobo? Tam bi ti bilo mnogo bolj.“

„Nikakor ne.“

„Ali tamkaj bi ti bilo mnogo ugodneje. Tukaj niti sestri ne moreš.“

„Hvala. Dovolj ugodno mi je; saj ti tudi ne sediš.“

„Jaz pa imam svoje opravilo; razun tega pa včasih prav rada stojim.“

„Tudi meni se godi tako,“ je zatrjeval Rodney z ljubeznivo resnobo.

„Tako“ je rekla Mona, obrnivša se k služkinji: „Kadar boš s surovim maslom gotova, Nora“, je nadaljevala, „pa lahko narkmiš teleta.“

Vse njeno bitje je preveval nekak kupčijski duh, kar je spravljal v zadrego v nemilost padlega ljubimca.

„Pa grem, gospodična,“ je rekla služkinja.

Pokrila je surovo maslo z mokrim svežim prtjem in je odšla na dvorišče. Kokoši sta morali zaradi neprijetnega kokodakanja tudi zopet na prosto, in tako je zavladala tišina.

„Govorila sva o ljubezni, se mi zdi,“ je začel gospod Rodney tako nedolžno, kakor da je bilo to nežno čustvo resnično predmet njunega pogovora.

„O ljubezni? Ne“ je odgovorila Mona s porogljivim pogledom, „kvečjemu o ljubezni do udobnosti.“

„Da, saj tako sem mislil,“ je dejal popustljivo. „Ampak kako si spretna,“ je nadaljeval po kratkem premoru, kažoč na njeno opravilo.

„Prav nič nisem spretna. Če bi bila, pa bi ne smatrala vse za resnico, kar rečejo drugi ljudje. Jaz sama nisem dvorezna.“

„Potem si pa prav taka kot jaz,“ je vzkliknil Rodney, „prav taka!“

„Ali res?“ je vprašala zategnjeno. „V sobi v naslonjaču se boš počutil mnogo bolje,“ je nadaljevala nekoliko nestrpno. „Res ni vzroka, da bi ostajal še nadalje tukaj.“

„Prav dosti vzroka celo!“ Poveznil je prazno vedro za mleko in je sedel nanj. „Še nikoli nisem videl naslonjača, ki bi se dal primerjati s temle,“ je rekel povsem navavno.

Mona ni mogla več ostati resna. Sklenila je roke in se zasmejala, kakor da so zapeli zvonci.

„Če moreš to tako hladnokrvno ponoviti, tedaj pa res nimaš srca,“ je izjavil Rodney ter vstal. „Potem je res najbolje, da grem.“

Ponosno zravnal in s trmastim pogledom se je obrnil proti izhodu.

„Ivo, počakaj vendar trenotek,“ se je sedaj oglasila Mona; njegov moški nastop jej je dejal, da treba skleniti mir, dokler je še čas. Iztegnila je roko proti njem. Hitro jo je zgrabil, ovil levico predrzno okoli njene pasu in jo prisrčno poljubil.

„Sedaj se ne bova prepirala več,“ je dejal. „Skupaj spadava in s tem je vprašanje rešeno.“

„Ali res?“ je vprašala nekoliko v dvomih. „Da, tako misliš sedaj, toda ako bi se pozneje kesal . . .“

„Oh ako, ako!“ jo je prekinil. „Bojiš se pač zase?“

„Ne, zase ne! Mnogo sem razmišljala o tem . . . časa sem imela dovolj, nisem mogla spati . . .“

„Jaz tudi ne,“ je pripomnil Geoffrey. „Pa si bila tudi prekruta do mene, ljubica.“

„Poslušaj me sedaj, kaj ti povem: Po preteku enega leta se poročim s teboj, če — glas se jej je nekoliko tresel — „če me boš takrat še ljubil; prej pa ne.“

„Po preteku enega leta! To je cela večnost!“

„Ne, samo dvanajst mesecev! Toda ne govori več o tem, tak je moj trdni sklep.“

„Pretekli teden si mi obetala, da bo najina svatba še pred Božičem, sedaj pa nameravaš prelomiti svojo obljubo? Ali ne veš, kaj se pravi dane obljube ne izpolniti?“

„O, takrat še nisem vedela vsega. Ti si kriv. Ne, če privolim, da postanem tvoja žena, moraš vsaj imeti prej dovolj časa, da preudariš.“

„Ali mi prav nič ne zaupaš?“ je vprašal Rodney to pot res užaljen, ker njegova ljubezen je bila resnična in globoka.

Iztegnil je roko proti njej v nadi, da pomenja njena veselost odpuščanje zanj; toda stopila je nazaj.

„O, ne,“ je vzkliknila braneča se, „še jako huda sem nate. Zakaj si odšel sinoči, ne da bi mi voščil ‚lahko noč‘?“

Rumunske žene begunke.

„Ker si me mučila. Kako si mogla izgovoriti tako strašne stvari?! In potem se pa še delaš, kakor da si vse resnično tako mislila,“ je nadaljeval mladi mož.

„Saj sem tudi res mislila. Resnica je, da se ne morem poročiti s teboj,“ je odgovorila Mona, toda ne zelo prepričevalno.

„Ako bi ti ne zaupala,“ je odgovorila počasi, „bi te ne ljubila tako, kakor te ljubim.“

„To je pa res nespametno,“ je vzkliknil Rodney nestrpno. „Tudi če bi minilo leto, dve leti, dvajset let, kaj izpremeni to na stvari? Ljubil te bom vedno, kakor te danes ljubim. Bodi torej pametna, ljubica, in odpovej se tej svoji obupni nameri.“

„Nemogoče“.

„Nemogoče je beseda, ki je zapisana samo v slovarju bedakov, a med nje ti ne spadaš. To je samo tvoja muha, in zdi se mi, da ti sama ne veš, zakaj vztrajaš na tem.“

„Ne, dobro vem,“ je odgovorila Mona. Prvič hočem, da vse dobro premisliš in ..“

„In potem?“

„Ti veš, da bo tvoja mati ugovarjala združitvi z menoj,“ je rekla Mona trudoma ter temno zarudela.

„Neumnost. Hočeš samo, da bi te prav prosil. Reci mi, da izpolniš svojo obljubo in se poročiš z menoj v enem ali vsaj v dveh mesecih.“

„Ne.“

„Bil si torej nesrečen, ker si bil hud name? Kako ti je sedaj pri srcu?“ Srečno smehljaje ga je gledala.

„Bolj srečen sem, kot zaslužim,“ je odgovoril z mehkim glasom ter jo prižl k sebi.

Tako je bil slenjen mir. Prepustila sta surovo maslo in mlekarnico svoji usodi ter sta odšla na prosto, da užijeta na izprehodu poslednje ure milega jesenskega popoldneva.

* * *

„Res ne smeš misliti, da smo kdove kako odlični ljudje,“ je dejal Geofrey s prosečim glasom; „vse smo prej kot to, in razun tega,“ je pristavil resno, „pa visi črn oblak nad našimi glavami.“

„Črn oblak?“

to pravno pravilno sestavljena in podpisana oporoka.“

„Kako čudno! In kako je bilo potem?“

„O, bilo je takrat pravzaprav vseeno, kajti kmalu po dedovi smrti smo dobili, kakor smo mislili, zanesljivo obvestilo, da je stric preminul.“

„Seveda!“ je vzkliknila Mona, ki je kazala mnogo zanimanja za njegovo pripovedovanje; smrt tvojega strica je spravila vse v pravi tir, kaj ne?

„Ne, še vse polabšala je. Če bi ne bilo te laži, bi ne bili danes mi v tako neprijetnem položaju. Razumela me boš bolje, ako ti povem, da se je nedavno nepričakovano zglasil mlad človek, ki je izjavil, da je sin mojega strica in dedič posestva in naslova. To je bil hud udarec. Ker te prekli-

Predstraža na Tirolskem po zimi.

Stopila je nekoliko proč od njega ter ga gledala tako resno in odločno, da je spoznal, kako odveč bi bilo še nadalje v tem trenutku govoriti o tej stvari. Prijel jo je zato za obe roki in jo lahko potegnil k sebi.

„O, Mona, če bi vedela, kako nesrečen sem bil to noč!“

„Da, to si lahko mislim,“ je odgovorila krotko, „tudi jaz sem bila zelo nesrečna.“

„Ali še veš, da si mi rekla, naj te sovražim?“

„Da“ — imela je solzne oči — „odpusti mi in ne sovraži me, ako me nočeš usmrtiti.“

„Bile so strašne ure! Hvala Bogu, da so minile. Odkar sem te ostavil, sem bil naravnost obupan.“

„Da. Stvar, ki je precej zamotana, je namreč ta: Moj ded ni maral svojega sina, mojega strica, ki je odšel v Avstralijo, in je zapustil svoje posestvo po smrti svojemu drugemu sinu, mojemu očetu. To posestvo namreč ni bilo majorat.“

„To ni bilo popolnoma v redu, kaj ne? Zakaj ga ni razdelil?“

„Da, v tem ravno tiči napaka. Toda storil ni tega. V noči, ko je umrl, je imel dolg pogovor z mojo materjo in je omenjal tudi pismeno oporoko. Sedaj pa poslušaj, kaj je najbolj čudno na tej stvari: V jutru po njegovi smrti, so iskali povsod oporoko, a je niso mogli nikjer najti in tudi ni prišla nikoli na dan. Brez dvoma je, da je bila

cane oporoke ni nikjer mogoče najti, se bojim, da mu bomo morali vse odstopiti. Seveda poizkušamo na vse možne načine, da mu vzkratimo to pravico in iščemo povsod izgubljeno oporoko, kar bi bili morali že zdavnaj storiti. Stvar je zelo neprijetna in za Nicka jako bridka.“

„Strašno je to,“ je rekla Mona tako slovesno resno, da bi jo bil najraje objel kar na mestu. „In ta mladi tujec je tvoj bratranec?“

„Da, skoraj treba priznati,“ je odgovoril Rodney nevoljno, dasi mi ni niti najmanj sličen. Dober želodec imam, ampak da bi me klical bratranca fant, ki nosi nepristne prstane in nazivlja svojo mater ‚staro ženščino‘, to je več, kot morem prenesti.“ (Dalje prih.)

Med beneškimi Slovenci.

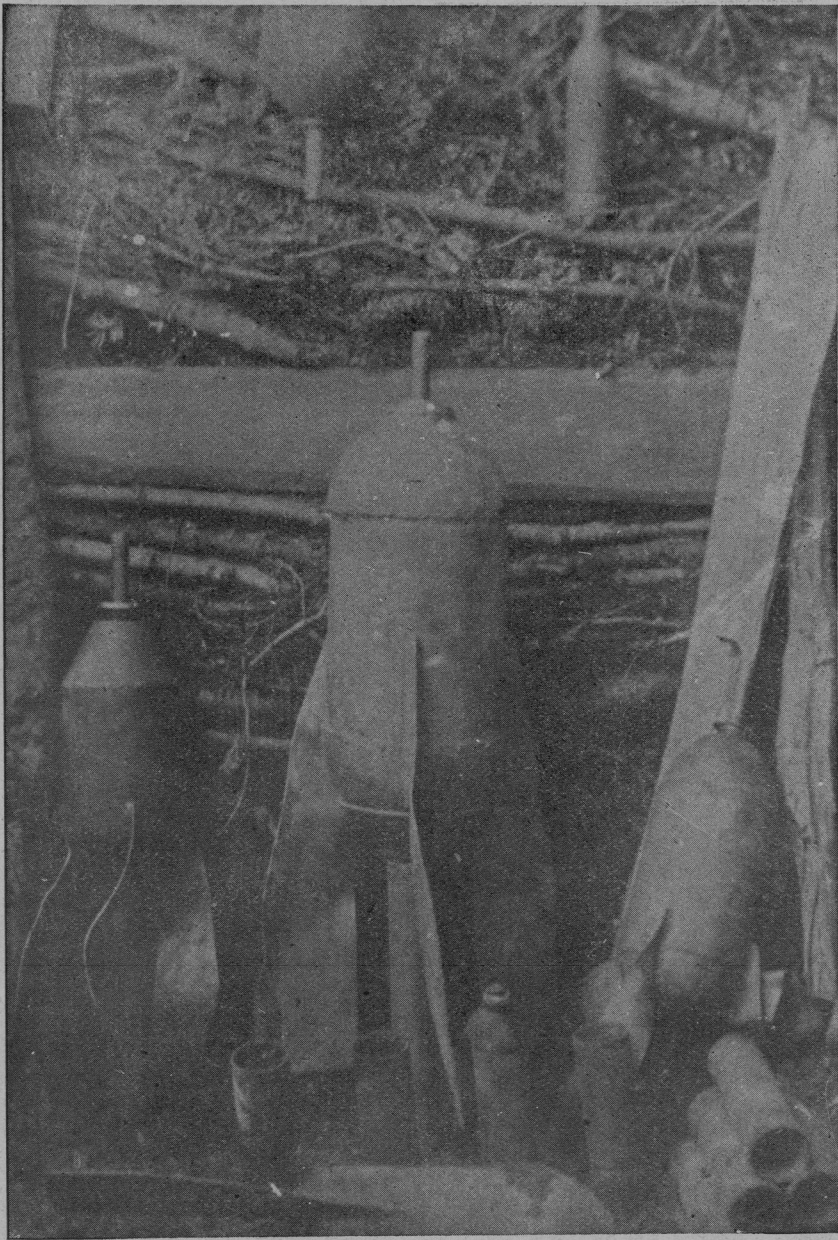
(Dalje.)

Od vasi do vasi vodijo v gorskih krajih le kozje steze. Vlada ni delala cest najbrž iz strateških ozir, ker se je bala naše vojske. Ljudje si znosijo torej vse na hrbtu, kar rabijo in časih zelo daleč — iz štiri ure oddaljenega Čedad ali z Vidma, kamor je še dalje. Toda gorsko ljudstvo je toliko utrjeno, da se nihče za to ne zmeni. Da bi z osli nosili pridelke, drva in drugo po strmih bregeh — to nikomur ne pade v glavo. Vse opravijo ljudje sami. Če pozimi zapade sneg in v jasnih nočeh zmrzne, spravljajo na sankah gnoj s polja. Če pa sneg vso zimo ne pade, kar se čisto pripeti, potem znosijo tudi gnoj na hrbtu v košeh.

temna, klopi stare, nerodne. In nered v vseh kotih! Pod klopmi sem opazil nekaj zvezkov in na mizi par knjig. Pogledal sem zvezke. Bili so še nerabljeni, lepe vnanje oblike, stranice celo z lepimi vinjetami okrašene. Tudi knjige so me zanimale. Imel sem v rokah berilo Laško. Bila je čisto nova izdaja in prelistal sem jo v naglici. Iz naslovov in napisov sem spoznal, da je prav dobro urejena. Naletel sem na znana imena italijanskih klasikov in snov je bila kaj pametno urejena. Dom, naša Karnija, Benečija in črtice iz teh krajev, slike iz živalstva, rastinstva itd. Torej prav za te kraje namenjena knjiga — a vse v jeziku, ki ga otrok ne razume prav nič, ko vstopi v šolo in ki mu ostane takorekoč vse življenje tuj. Kajti kar se nauči v šoli knjižnega jezika, hitro pozabi, dijalekta pa

Zvečer so se menili vaščani v gostilni o semnju, ki bo prihodnji dan v Šent Petru ob Nadiži, kamor so mislili iti nekateri. To naju je zanimalo in sklenila sva spremeniti svoj popotni načrt. Zmenila sva se s krepkim možakom, da gremo skupaj skozi sotesko, imenovano „Predol“, ki vodi od avstrijske vasice Logje v dolino Nadiže.

Zjutraj, ko se ni še niti dan zaznaval, naju je že klical mož. Gospodinja nama je zavrela kozjega mleka in ob vstajajoči zori smo se napotili po bregu navzdol in zopet navzgor, po stezah, čez kamnje in skozi grmovje, čez potočke brez brvi, skakajoči od kamena do kamena, proti predoru. Pota pravzaprav ni nikakega, temveč le kozje steze in nevažen človek bi na vsak četrt ure desetkrat zašel.

Bombe, ki so jih vrgli francoski in angleški zrakoplovci na nemške utrdbe, a se niso razpočile.

Cerkev v francoskem mestu Malancourtu, na višini 304, kjer je divjal boj več tednov.

V teh obmejnih vaseh so v mirnem času tudi mnogo tihotapili. Tobak za kajenje in njuhanje, sladkor, sol, vse je šlo z naše strani v Italijo, razni sadeži, olje, žival pa od tam na našo stran.

Zanimalo me je, kako je s šolo, in vprašala sva nekega možička, kje je. Pokazal nama je hišo sredi vasi, ki se ni nič razlikovala od drugih. „He, Anuta, kaži gospodoma našo šolo,“ reče mož ženici, ki je stopila na prag one hiše.

Žena, posestnica te hiše, naju pelje čez par stopnic v sobo. Hiša je stala, kot vse druge, v bregu. Od gorenje strani se pride takoj po par stopnicah v prvo nadstropje; na spodnji strani pa je pritličje, ki sega deloma že prav v zemljo kot pri nas kleti. Šolska soba je bila prav revna, precej

ne rabi. Tako je vse učenje izguba časa, namesto da bi se v svojem jeziku učil kaj pametnega, za življenje koristnega.

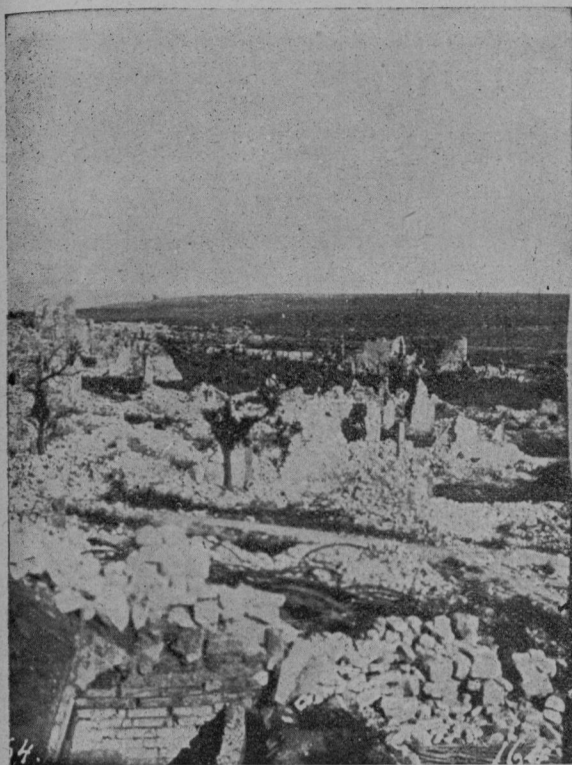
Zanimivo je tudi, kako vzdržujejo nekateri teh ljudi svoje otroke v višjih šolah. Oče pošlje sina študirat v Čedad ali na Videm, in ker navadno ne zmore stroškov, gre parkrat v letu po vseh okoliških vaseh, tudi na našo stran, nabirat milodarov za študenta. Ljudje nimajo tega nadlegovanja za beračenje, temveč za nekako ‚bero‘ in dolžnost, skrbeti, da dobe zopet domačega duhovnika.

S tovarišem sva mislila iti še tisti dan čez precej visoke hribe v sosednjo slovensko občino. A bila sva že prepozna. Ustavila sva se tedaj v gostilni, kjer so nama dali tudi postelj na senu.

Prišli smo v dotično sotesko. Podobno je, kot bi bila tekla tu nekdanja reka. Na obeh straneh strme visoke stene, da ne vidiš nikamor drugam, kot v nebo in v daljavo pred seboj. Široka je tupatam le kakih sto metrov.

Solnce je že zlatilo vrhove gor, v soteski pa je ležal še polumrak. Naš glas je odmeval od sten in divje ptice, gnezdeče v tem varnem skalovju, so plašno preletavale z ene strani na drugo. Gori sta na obeh straneh obrasteni z bukovim lesom, semtertja celo prav starim, kjer imajo polhi varna skrivališča in obilne hrane.

Najin spremljevalec je pravil, da jih prebivalci sosednjih vasi mnogo nalove in nasuše ter pozimi pečejo, oziroma cvro. V maščobo, ki se izcedi iz njih, pomakajo

Ruševine mesteca Haucourta na francoskem bojišču. Vse hiše in ulice so v razvalinah.

polento in prigrizujejo koščke mesa. Pravil je, da ima doma mačko, ki vsako jesen izgine in se vrne šele na zimo zopet k hiši. Vso jesen prebije v gozdih, kjer lovi polhe. Domov pride vedno tako rejena, da komaj hodi.

Po eno uro dolgi soteski smo dospeli v nadiško dolino, ki vodi od Kobarida sem doli in po kateri teče reka Nadiža. Morali smo jo celo prebresti, ker za to stransko pot Gorjanom niso naredili niti brvi, niti mostička. Sezuli smo čevlje in mahnili črez. Voda teče tu prav na široko in nam ni segala nikjer višje, kot do kolena.

Ob cesti nas je že motrila italijanska mejna finančna straža, ki velja tam menda toliko, kot pri nas orožništvo. Naš spremljevalec je italijansko pozdravil in šli smo dalje, ne da bi se kdo še za nas zmenil.

„Tukaj je najbolj strogo,“ je opomnil mož. „Kdor kaj nosi s seboj, ga preiščejo navadno. Mi ob takih prilikah ne hodimo tukaj, ampak tamle črez.“

Pokazal je na zahodno stran, kjer so se dvigale velikanske kope gora v višave.

„Tamle gori je vas „Črni vrh“, je rekel mož. „Ej, koliko denarja se je časih zaigralo v tej vasi, ko smo se vračali domov s tihotapskih potov!“

Srečavali in dohajali so nas ljudje ter prijazno pozdravljali. Tudi nekaj voz je šlo mimo nas, najbrž od Kobarida.

(Konec prih.)

Amerikanci in Evropa.

Ker je Nemčija od 1. februarja t. l. nadalje začela brezobziren boj s podmorskimi ladjami proti vsem ladjam, ki plovejo v sovražne luke ali iz njih, so Zedinjene države pretrgale diplomatske zveze z Nemčijo. Amerikanski veleposlanik Gerard je zapustil Berlin, nemški diplomatični zastopniki pa so odpotovali iz Washingtona. Z Avstro-Ogrsko prijazne zveze z Zedinjenimi državami doslej še niso pretrgane in tudi ostale nevtralne države se niso pridružile Zedin. državam.

Napetost pa je velika. Ali se Zedinjene države pridružijo sovražnikom? Predsednik Wilson in ameriški senat vojne še nista napovedala.

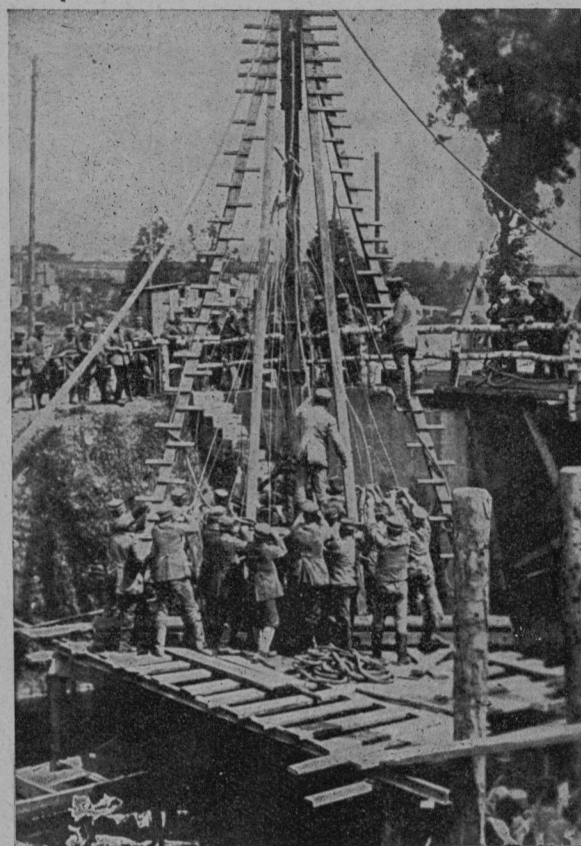
A kako mislijo in čutijo Amerikanci? Kakšno stališče zavzemajo proti Evropi!

Dunajski dvorni operni pevec Leo Slezak, eden največjih pevcev mojstrov na svetu, je večkrat gostoval na ameriških ogromnih gledališčih ter je v Ameriki zaslužil velikanske vsote. Preživel je več let v največjih mestih in največjih ameriških družbah. Zato pozna Ameriko docela. Opisal je v „Neue Freie Presse“ Amerikance takole:

„Sedem pol let sem prebil vselej po eno sezono kot pevec v Zedinjenih državah; poznam torej vsako mesto in vsako gnezdo, poznam tam vse ljudske sloje in umljivo je, da sem se v zadnjih mesecih vprašal vedno in vedno: „Ali sovražijo Amerikanci res tako Nemce?“

Na to vprašanje je težko odgovoriti in če bi ga hotel temeljito obravnavati, bi moral pisati zgodovino ameriškega socialnega življenja. Rekel bi pa: Amerikanci Nemcev ne sovražijo, a še manje jih ljubijo; Nemca rešpektirajo, a ga ne smatrajo za polnovrednega, cenijo ga le kot koristnega, a simpatičen jim ni. V prvih letih svojega delovanja v Ameriki sem občutil večkrat to zelo odločno, čeprav le indirektno. Moj impresarij me je namreč

predstavljal občinstvu ali kot laškega, slovanskega, poljskega ali ruskega pevca, a za božjo voljo ne kot nemškega umetnika . . . Za Amerikance je „deutsch“ isto, kar pomeni okorno, brez dovtipa, nerodno, odurno in brez okusa. V nobeni ameriški burki ne sme manjkati „Deutschman“ (Nemec), ki se mu smejejo, ker je seveda tepec. Če je kakšna dama oblečena brez vsakega okusa, pravijo, da se oblači „deutsch“; grda, kričeča kravata je „deutsch“ in nov nemški naseljenec je kot „deutsch greenhorn“ izročeni vsakršni zlobnosti in zafkljivosti. Toda vzlic temu ima resni Amerikanc največji rešpekt pred nemško kulturo. Amerikanski učenjak, zdravnik, tehnik je moral študirati tudi na Dunaju ali v Berlinu ali v Heidelbergu, če hoče, da ga imajo v Ameriki za kapaciteto. Pisarne največjih ameriških bank, laboratorijev in obrtnih podjetij imajo več kot polovico Nemcev; elegantna Amerikanka se pelje rada v Pariz

Nemški pionirji grade most čez reko.

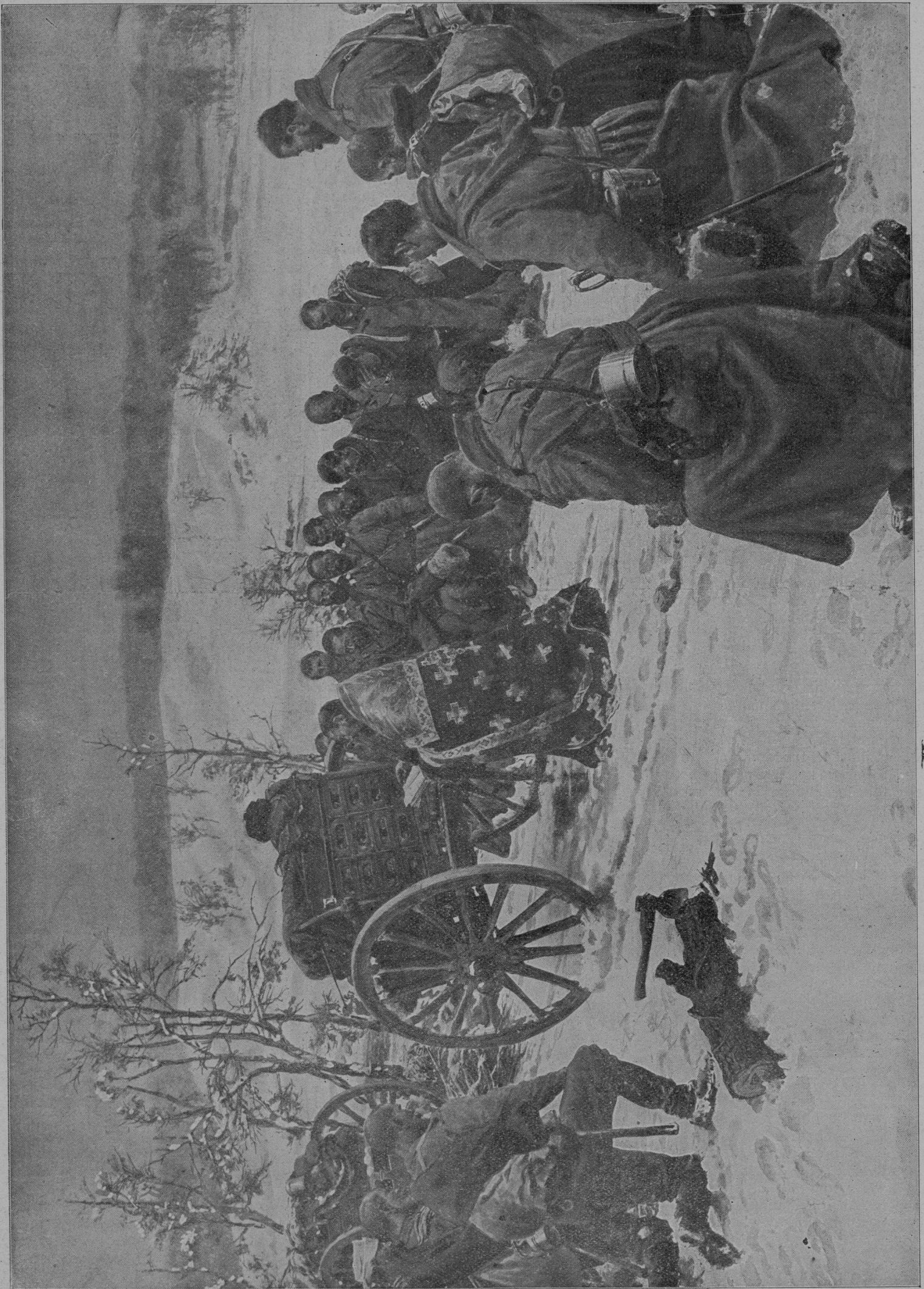
zabavati se ali naročiti nove obleke, a potuje tudi na Dunaj, v Berlin in Monakovo, da uživa glasbo in umetnost. Nemčija je Amerikancu veliko središče umetnosti, polno učenjakov, ki nosijo naočnike in v svobodnih urah popijejo mnogo piva.

Mnogo Nemcev se želi čim hitreje amerikanizirati. Če zna Nemec v Ameriki le prvih 100 ameriških besed, se že dela, kakor bi nemščine sploh nikdar ne poznal, angličina rad svoj nemški priimek ter igra polnokrvnega Amerikanca, ki zahaja rajši v neumni ameriški tingel-tangel, kot v nemško gledališče. Sploh dela vse, da bi zatajil svoje nemštvo. Zvesti Nemci ostajajo v manjšini. In to je zelo žalostno.“ (Dalje prih.)

*Usmilite se vdov in sirot
padlih junakov!*

Pred Rusi bežeči Kurdi v Mali Aziji v varstvu Turkov.

Ruski vojaki imajo bogoslužbo na bojišču. Voz za strelivo služi popu kot oltar.

Književnost in glasba.

„Slovan“. Prvo številko „Slovana“ je občinstvo z veseljem sprejelo ter vsem vsebina in oprema zelo ugaja. Slovenski Narod n. pr. piše: „Slovan“ 1. zvezek 15. letnika „Slovana“ je izšel. Izpremembe v Hribarjevi tiskarni in težkoče, ki jih nalaga sedanja doba pri dobivanju klišejev, so povzročile zakasnitev. Zato pa je vtis, ki ga napravljajo prenovljeni „Slovan“, zelo ugoden. Slikar Maksim Gaspari je poskrbel za ovitek s krasno risbo, ki govori: s trnjem je pomešan venec današnje slov. literature. Fl. Golarjeva pesem „Jutro vstaja“ je umotvor prve vrste. Koljcov, Kette in Murn bi jo mogli uvrstiti med najboljše svoje! Poezija pomladanskega jutra na polju že dolgo ni bila lepše naslikana. Milčinskega humoristična povest „Gospodična Mici“ najde pač same hvaležne čitatelje. Pisatelj zajema iz življenja in aktov toli spretno, da mu raste humoreska brez najmanjše prisiljenosti v široko razpredeno moderno socialno študijo. Dr. Avg. Žigon pričinja z „Bridko zgodbo iz Fran Levstikovega

Poljska kavalerija defilira v Varšavi pred nemškim guvernerjem pl. Beselerjem.

Nemški vojaki v porušenem rumunskem mestecu.

življenja,“ novo velezanimivo poglavje: dobo Levstikovega politikovanja in politične kritike; I. Cankarjevo „Blago z Dunaja“ in M. Pugljev „Naprej“ sta črtici, stilistično duhoviti igrači bridkega zrna. Dr. Ivo Šorli pričinja psihološko novelo „Dogodek“ iz načetega zakonskega življenja slovenskega profesorja, motrenega s stališča zveste in poštene služkinje Barbike. Fr. Govekar pa slika v „Volkodlaku“ široko zasnovani noveli, začetek zakonske tragedije med advokatom in njegovo ženo, dvema psihičnima kontrastoma iz naše družbe. Obe živahni noveli sta moderni, elegantno pisani sliki iz sodobnosti . . . Dr. Fr. Ilešič objavlja v članku „Gregorčič in njegova učenka“, nov prispevek k pesnikovi biografiji, dopise gospej Mar. Skrinjar v Trstu. Ivan Albreht je priobčil nekaj kratkih, a resničnih, ter globokih, ter po obliki dovršenih pesnitev. Tudi „Listek“ je razno-

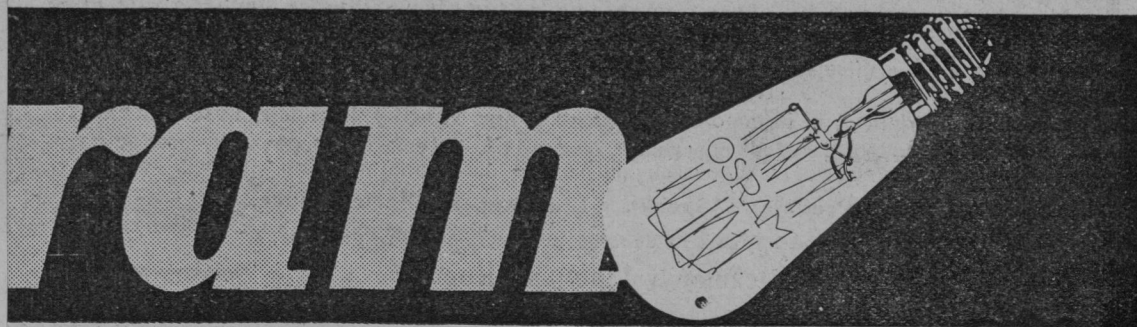
Nemški vojaki s čeladami v strelnem jarku pred francoskim naskokom.

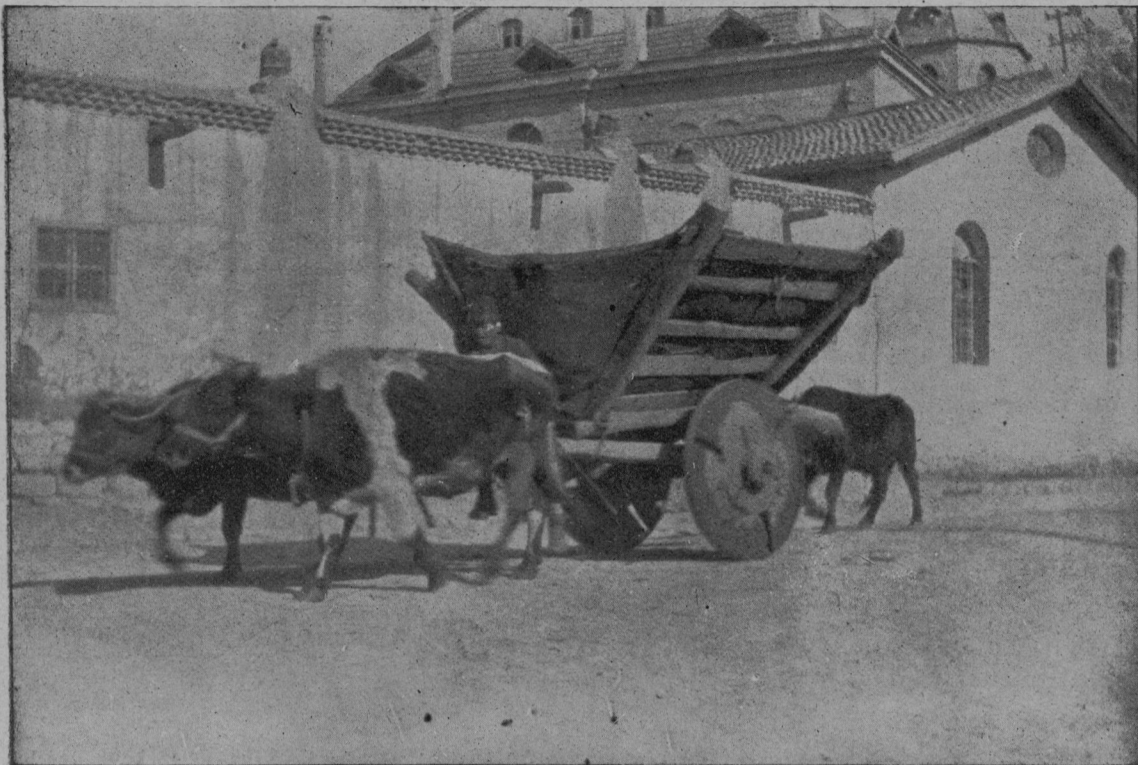
vrsten in zanimiv. Zlasti dr. Žigonov člančič o „Levstikovem delu za Prešerna l. 1870.“ obeta nova razkritja. V Govekarjevem simpatičnem nekrologu o Fran Levcu je priobčena tudi Levčeva, doslej neznan slika iz dobe, ko je bil pokojnik urednik „Ljubljanskega Zvona“. Končno pri naša „Slovan“ še dve umetniški prilogi — reprodukciji izvornih slik: S. Magoliča „Na daljnih poljanah“ ter M. Gasparija čisto narodno občuteno, humora polno sliko „Deseti brat“. „Slovan stane na leto 12 K. na pol leta 6 K ter se naroča v Drag. Hribarjevi tiskarni v Ljubljani. V prihodnje izide 2. in 3. številka kot skupni zvezek s polami in mnogimi slikami. Dandanes, ko je literarna slovenska produkcija omejena izključno le na „Ljub. Zvon“ in na „Slovana“, bi ne smelo biti narodno zavedne slovenske družine brez teh dveh naših mesečnikov.

Štirje koncerti Glasbene Matice. Dne 13., 14., 15. in 16. febr. t. l. je priredila naša tudi med vojno neumorno delavna Glasbena Matica koncerte, ki so umetniško izstradano Ljubljano vsaj nekoliko iztrgali

Živahnost na trgu v rumunski Brajli, kjer so zdaj naši vojaki.

Bivoli vozijo živila in strelivo za turško vojsko v Mali Aziji.

iz materijalnosti ter jo dvignili v višave umetnosti. Mozartov veličastni, večno krasni „Requiem“ je prvi večer napolnil frančiškansko cerkev z občinstvom, ki je bilo z vzornim izvajanjem zbora, orkestra solistov in orgel zelo zadovoljno. Naslednjim trem koncertom je dala bistveni značaj velika izvirna skladba „Soči“, ki jo je po S. Gregorčičevem popularnem besedilu uglasbil naš mojster p. H. Sattner. Skladba je zanimala že več mesecev vse občinstvo, a le izredni energiji in vstrajnosti g. ravnatelja M. Hubada se imamo zahvaliti, da se je izvedba „Soče“ končno uresničila. Kantata za sole, mešani zbor in orkester je nov in nedvomen dokaz velikega in plodovitega talenta Sattnerjevega ter je med največjimi glasbenimi umotvori naše izvirne glasbene literature. Seveda ne smemo prezreti, da je avtor duhovnik in celo frančiskan, ki živi in deluje v tihi samostanski celici, ne pa sredi viharnega sveta in sredi oplojajočih umetniških vtiskov. Kako bi glasbil ta mož, če bi živel svobodno v sre-

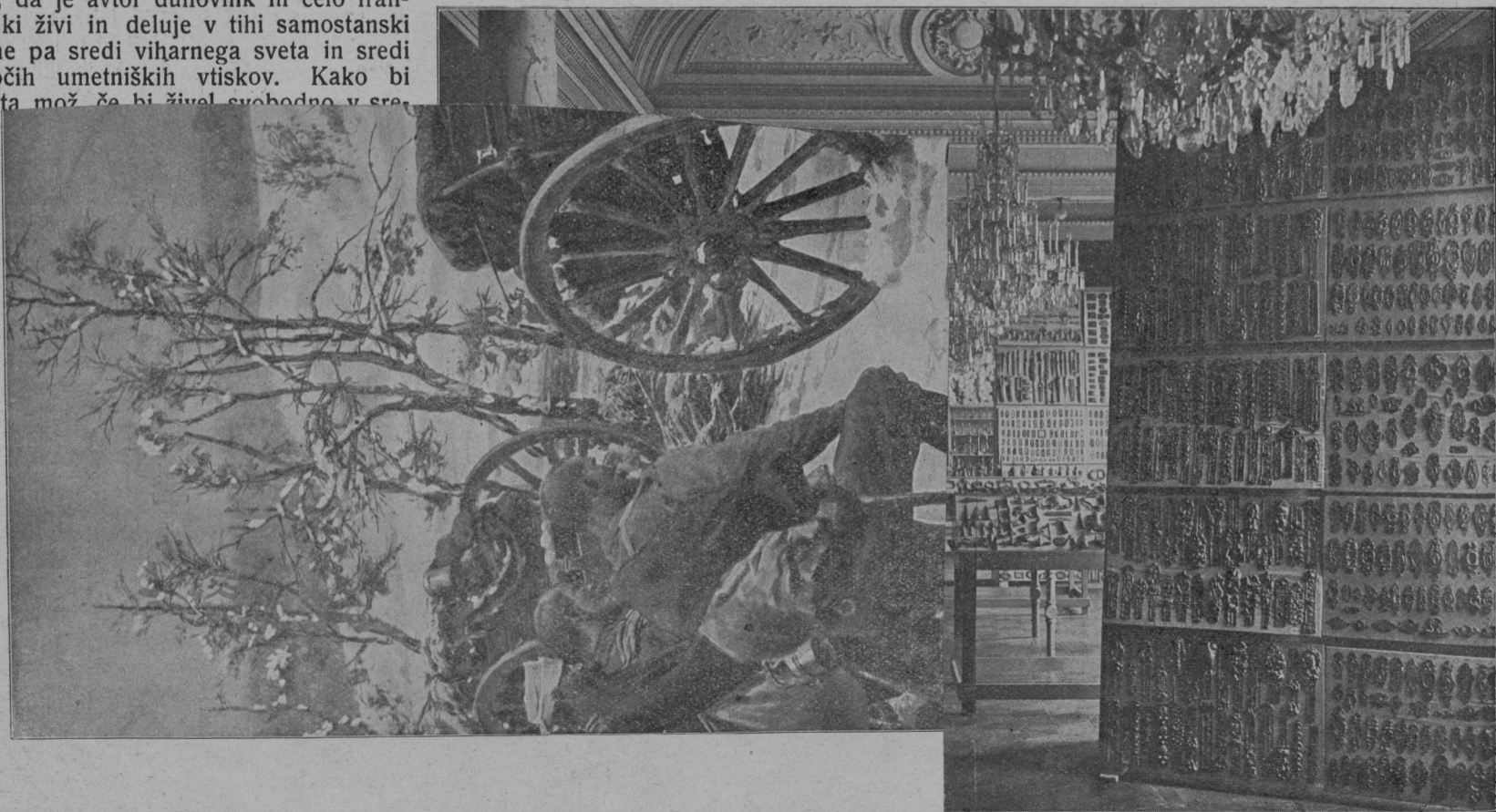
umotvor. Končno omenjamo še svečano hrvatsko uverturo genijalnega S. Handa, ki je poslušalce navdušila. Vsi trije koncerti v „Unionski“ dvorani so bili razprodani ter zadovoljstvo splošno. Vsa čast skladateljem, izvajalcem in dirigentom!

Fran Levec.

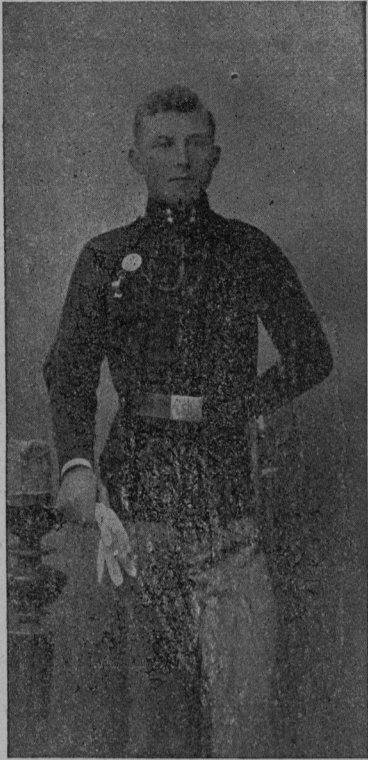
Lani 2. decembra je po večletni hudi bolezni in neznosnem trpljenju umrl blag mož, velik slovenski talent, odličen šolnik, mojster našega jezika in slovstva — c. kr. dvorni svetnik Fran Levec. Bil je kmečki sin iz Radomlja. Še kot majhen nižjegimna zijec je začel pesniti za Janežičev „Glasnik“,

kot akademik na Dunaju pa je bil med glavnimi sodelavci pri Stritarjevem „Zvonu“. Kot profesor zgodovine in slovenščine na ljubljanski realki je urejal prvih deset let „Ljubljanski Zvon“ ter je zbral okoli njega tedanje najboljše naše pesnike, pisatelje in znanstvenike. Levec je bil odločno najboljši urednik: kjer je videl literarno nadarjenost, jo je bodril in vzgajal, razvijal in dvigal s svojimi kritičnimi opombami in nasveti. Nikomur ni jemal veselja, ker je s svojim ostrim duhom našel za vsakogar primerno polje umskega ali umetniškega delovanja. Tako je jako koristno in plodonosno deloval tudi kot predsednik „Slovenske Maticice“, ki jo je spretno krmaril skoraj petnajst let. Tudi sam je napisal dolgo vrsto lepih literarnozgodovinskih esejev, jezikoslovnih člankov in zgodovinskih študij in razprav, biografij, kritik i. d. Tudi za „Slovenski Narod“ je bil več desetletni odličen sotrudnik. Bil je ravnatelj ljublj. učiteljskega, c. kr. okrajni in končno deželni šolski nadzornik. Tudi „Muzejskemu društvu“ je bil več let delaven predsednik. Kmalu po svojem imenovanju za c. kr. dvornega svetnika je moral zaradi bolezni v pokoj, upajoč, da bo moral poslej še mirno pisateljovati. Toda vojna mu je ugrabila zornega sina, bolezen pa se mu je s tem še pohujšala. Že za svojim prvorojencem, vseučil. prof. dr. Vladimirom Levcem, sijajnim talentom prve vrste, je žaloval neutolažno, vojna pa ga je oropala še drugega sina. Nesreč v njegovi obitelji je bilo ogromno, tako da mu je blago očetovsko srce končno omagalo. Dne 4. decembra 1916 smo ga spremili, jedva 71 let starega, z največjo častjo k večnemu počitku k sv. Križu. Levčeve velike zasluge za našo književnost, za naš jezik in naše šole ostanejo zabeležene neizbrisno v sloven. kulturni zgodovini.

Naročite in razširjajte „Tedenske Slike!“ Pridobivajte novih naročnikov! Čim več bo naročnikov, tem bolji bo list. Zrno do zrna... Kamen do kamna...

tične kovinske zbirke na Dunaju.

Četovodja Milan Roškar, sin drž. in dež. poslanca pri Sv. Jurju v Slov. Goricah, umrl 23. novembra 1915 v bolnici v Celovcu.

Leto dni je že minilo, odkar je umrl vsled ran tudi Milan Roškar, vzoren slovenski fant v cvetoči dobi 25 let. Bolezen si je nakopal, ranjen in upehan, ko se je boril proti verolomnemu Italijanu. Pokojnik je budil najlepše nade, a zaman je bil njegov trud v kmetijski šoli v Grottenhofu, katero je dovršil z dobrim uspehom. Ob izbruhu vojske je šel navdušen v boj. Prelil je svojo kri za domovino, več ni mogel storiti. Dal je srce in kri. — Slava mu!

Za vsak večji kraj (okraj) sprejmemo **poverjenika** oziroma **poverjenico**, ki bi proti nagradi nabiral naročnike za „Slovana“. Nabiranje naročnikov za leposloven list kakor je „Slovana“ je primerno za **gospode** in tudi za **dame**. Posnemajmo Čeha v agilnosti za razširjanje prosvete! Tam smatra vsak rodoljub in vsaka rodoljubkinja za **narodno dolžnost**, da razširja leposlovno čtivo med narod. Marsikdo bi se še naročil, ko bi ga kdo opomnil. Na delo tedaj in vzdramimo se iz naše narodne zaspanosti. Pojasnila in potrebne tiskovine daje radovoljno upravništvo „Slovana“ v Ljubljani (poštni predal 74.)

Prvo pozornost vzbuja v tej številki našega lista od Mat. Dežman inserirani namdomestek za jedilno olje. Ta sicer ne vsebuje oljne maščobe, po okusu se prav nič ne razlikuje od najfinejšega namiznega olja in služi kot zabela za vsakovrstne solate.

Razne vesti.

Prvo žito iz Rumunije. V Veliki Varadin so pripeljali prvo rumunsko žito, in sicer 80 železniških voz. Žito bodo porabili izključno za armadne potrebe.

Posledice pomanjkanja premoga. Gostilne v Gradcu so zaprte ob 9. zvečer, kavarne ob 11. zvečer. Cestne železnice na Dunaju od 15. t. m. ne vozijo od 9. dopoldne do 5. ure popoldne in od pol 9. zvečer dalje. Začetek gledaliških predstav mora biti urejen tako, da so gledališča ob 9. zvečer zaprta. Koncerti so prepovedani, vsa druga zabavišča zaprta. Gostilne na Dunaju morajo biti zaprte ob 10. zvečer, kavarne ob 11. ponoči. V Pragi so zaprli radi nedostajanja premoga vsa gledališča in zabavišča. Promet cestne železnice v Pragi je popolnoma ustavljen, ker ni premoga.

Najprijetnejši odvajilo so po sodbi vseh poznavalcev Fellerjeve milo odvajajoče rabarbarske kroglice z znamko Elzakroglice. Med tem, ko mnoga druga odvajila dražijo črevo in slabe želodec, učinkujejo Elzakroglice želodec krepeče in nimajo nobenih postranskih škodljivih učinkov. Zato zaslužijo brezpogojno prednost. Predvojna cena 6 škatljic pošlje kamorkoli franko za samo 4 K 40 v lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 280 Hrvatsko. Obenem lahko naročite Fellerjev bolečine tolažeči, dobrodejni poživljajoči rastlinski esenčni fluid z znamko Elzafluid. 12 steklenic franko stane le 6 K.

(vu)

Naša slika kaže Levca v dobi, ko je bil urednik „Lj. Zvona“.

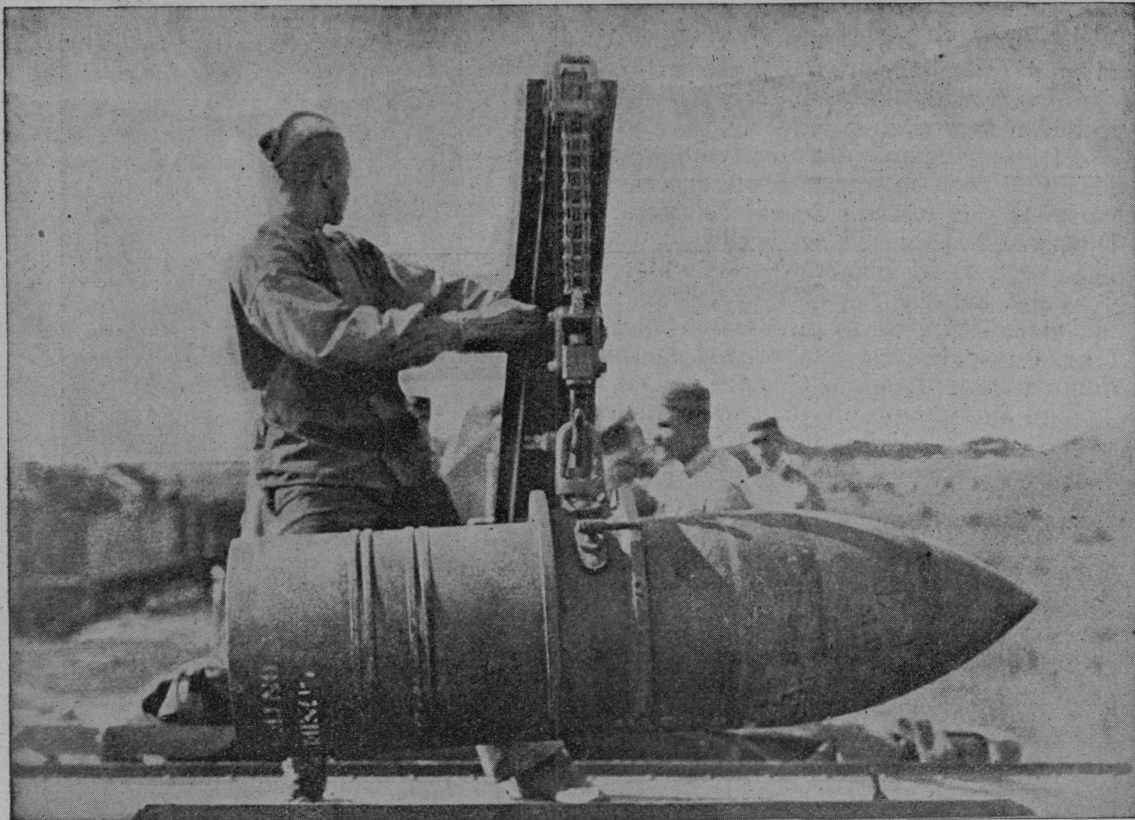
Zlato in srebro obdrži tudi med vojno in po vojni svojo vrednost. Varno je torej naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verižico, prstan i. dr. Bogato izbiro po nizki ceni ima tvrdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustrovan cenik vsakomur zastonj in poštine prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

Poravnajte naročnino!

Živahnost na trgu v rumunski Braji, kjer so zdaj naši vojaki.

Osrām

Francoska 40 cm granata, ki ni eksplodirala.

Pravljice.

„Devet lepih povesti vem, ljubi otroci, in vam jih povem... Deklica zlatolaska je prva, zadni pa je grad, ki ni niti na nebu niti na zemlji. — Culi boste o Juriku, ki je razumel, kaj se vse menijo živali med seboj in ki je postal končno kralj. Videli boste cesarske sinove, ki se bore z zmaji in rešujejo zaklete cesaričine. Itd.“ Tako pravi pisatelj v predgovoru. Knjiga je lepo ilustrirana; ima 14 lepih eno in večbarvnih slik. — To je najlepša slovenska knjiga za mladino. Elegantno vezana stane 6 K ter se dobiva po knjigarnah in v tiskarni Drag. Hribarja v Ljubljani, Dunajska cesta 9. — Slovenski starši, kupite svojim otrokom to knjigo!

Radl smrti posestnika se proda 36 oral veliko arondirano vinogradno posestvo v Halozah pri Ptujju na Spod. Štajerskem. Posestvo obsega 20 oral večinoma mladega 2—7 letnega smrekovega ter starega kostanjevega in bukovega gozda, 1¼ oral novega in 7 oral starega vinograda; ostalo so njive in sadonosniki. Na posestvu je tudi viničarija. Cena 18.000 K. Ponudbe na upravništvo tega lista pod „Ugodna prilika 10.000 K“.

Zamaške

nove in stare, kupi vsako množino tvrdka
Ljubljanska industrija probkovih zamaškov
JELAČIN & KO. LJUBLJANA

IVAN JAX in SIN

Ljubljana, Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in
strojev za pletenje (Strickmaschinen)

Brezplačen
pouk v ve-
zenju
Tovarna v
Lincu usta-
novlj. 1867.

Zahtevajte
cenik, ki ga
dobite
brezplačno
in poštine
prosto.

Razpošiljam tudi kislno vodo.

VINO belo in rudeče
od 65 l naprej razpošilja po povzetju

A. OSET, pošta Guštanj,
Koroško.

Kupim vseh vrst prazne sode in steklenice od kisljih vod.

Vzorec ne razpošiljam, jamčim pa, da je blago dobro in naravno.

Gospodinja mnogo prihrani

ako si sama napravi nadomestek jedilnega olja iz

Morskega Caraghee - mahu,

ki na raznih solatah po okusu popolnoma nadomešča najfinejše namizno olje in je zdravju zelo prikladen, četudi ne vsebuje oljne maščobe.

Zavitek mahu najfinejše vrste za 1 liter nadomestnega olja K 1-30, po pošti poslan K 1-50, rekomandirana pošiljatev velja 25 v več.

Navodilo za pripravo, ki je popolnoma priprosta in brez stroškov, je pridejana vsakemu zavitku.

Za poskušnjo pošiljam tudi posamezne zavitke proti predplačilu ali povzetju, sicer se pa priporoča več zavitkov zajedno naročiti, da se prihrani nekaj poštine.

Predaja M. Špenko v Ljubljani, Kopitarjeva ulica.

Poštne naročila in denarne pošiljatev naj se pošiljajo na

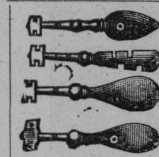
Mat. Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.

100 lit. zdrave domače pijače

osvežuje in gasi žejo. Vsak si more z malimi stroški sam izdelovati. V zalogi so: ananas, jabolka, grenadine, maline, muškatne hruške, pomaranče, dišeča perla, višnje. Ne ponesreči se nikdar. Te domače pijače se poleti zauživajo lahko ohlajene in pozimi tudi gorke, namesto ruma in žganja. Tvarina z natančnim predpisom stane K 12— franko po povzetju. Za gospodarstva, tovarne, večje gospodinjstvo, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker delavca poživlja in ga ne opoji in njegovi delavni moči ne škoduje.

Jan Grolich, drogerija pri angelju v BRNU št. 645, Moravsko.

Diamanti za rezanje stekla za steklarje in domačo rabo.

Št. 1 za steklo v oknih K 3-50.
Št. 2 za navadno močno steklo K 5-30. Št. 3 za vse vrste brušena stekla K 8-10. Št. 4 za močno brušeno steklo, neobdelano, in za zrcala K 11-70. Povzetje 55 vinarjev

Jan Grolich, drogerija pri angelju v BRNU št. 645, Moravsko.

Framydol je sredstvo za pomlajenje las ki rdeče, svetle in sive lase in brado za trajno temno barva. 1 steklenica s poštnino vred stane K 2-70.

Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2-45. Povzetje 55 vinarjev več. Naslov za naročila:

Jan Grolich, drogerija pri angelju v BRNU št. 645, Moravsko.

500 kron v zlatu

če ne odstrani krema Grolich z zraven spadajočim milom vse solnčne pege, maroge, solnčne opekline, ogrce, obrazno rdečico itd. in ne ohrani kože mladostno sveže in nežne. Cena K 5-75 s poštnino vred. 3 porcije stanejo K 16—, 6 porcij K 30-70. Vse brez kakih nadaljnjih stroškov Naslov za naročila:

Jan Grolich, drogerija pri angelju v BRNU št. 645, Moravsko.

Rudeči nos

kakor tudi solnčne pege, rudečica na obrazu, prišči, izpuščaji, gube in vela koža, vse hibe na koži izginejo zajamčeno po preizkušeni

dr. A. Rix-a pasti „Pompador“.

Popolnoma neškodljivo. Poskušnja K 1.50, velika škatlja K 4.—

Dr. A. Rix-a biserno puderno mleko, tekoči puder, roza, beli in naravne barve. 1 steklenica K 3-30. Odpošlje diskretno

dr. A. Rix, kosm. laboratorij, Dunaj IX. Lakierergasse 6/0

Zaloge v Ljubljani:

parf. A. Kanc, in Adrija-drogerija.

Selenburgova ulica 1
(zraven trgovine Tičar)

Specijalna trgovina bluz

Antonija Sitar

Prva številka „SLOVANA“ je izšla!

Vsebina in oprema je prvovrstna ter bo letošnji letnik gotovo izmed najboljših.

SLOVAN

MESEČNIK ZA
KNJIŽEVNOST
UMETNOST
IN PROSVETO

XV. letnik

priobčuje pesmi, romane, novele, povesti in razprave **najboljših slovenskih pesnikov, pisateljev in znanstvenikov.**

Vsaka številka „SLOVANA“ ima po 1 do 2 **eno- in večbarvni umetniški prilogi, reprodukcije del najboljših slikarjev oziroma kiparjev** ter portrete pisateljev in umetnikov.

Naročnina za „SLOVANA“ znaša za vse leto 12 K, pol leta 6 K, za dijake vse leto 10 K, za pol leta 5 K. Naročite „SLOVANA“ takoj!

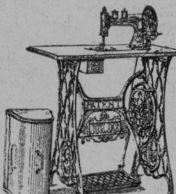
Naslov: „SLOVAN“ - Ljubljana, Dunajska cesta 9.

Starine (staro pohištvo, posodo, obleko, silke i. t. d.) in umetno zobovje kupuje in prodaja
A. DERGANČ, brivec in starinar,
Ljubljana, Frnačiškanska ulca šte. 10.

Priporoča se
umetna knjigoveznica
IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani.
Dobi se v Kolodvorski ul. 200 ali pa v trafiki pri farni cerkvi.
V 3 tednih zrastejo najlepše lase. Stekl. po 3 in 4 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.
Za gotovost se jamči.
Zadostuje steklenica.
Spričevaha na razpolago.

Zahtevajte slovenski cenik
Dostavitev takoj!
Brez pomiselka so
JOS. PETELINCA
šivalni stroji najlepša in času najprimernejša priložnostna darila.

Ti stroji znamke „Gritzner“ in „Afrana“ so najboljši sedajnosti, šivajo, vežejo, (stikajo), krpajo (mašijo) perilo in nogavice, ter imajo **10 letno garancijo krogliččen brezšumen tek** ter biserni ubod. Vedno v zalogi priproste in luxus opreme, ter stroji vseh sistemov. Pouk brezplačen.

Čim preje kupiš ceneje kupiš - dobro le pri
JOS. PETELINCA
LJUBLJANA, sv. Petra nasip 7 blizu frančiškanskega mostu, levo 3. hiša ob vodi.

Naslov za pisma Ljubljana, sv. Petra nas. 7

Največja slovenska hranilnica:
Mestna hranilnica ljubljanska
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1916 vlog K 55,000.000.—,
hipotečnih in občinskih posojil „ 30,600.000.—,
rezervnega zaklada „ 1,500.000.—.

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po **4%** večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.**
Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno **Kreditno društvo.**

V vojno odhajajoči

ne zabite na najvažnejšo oskrbo, na sklenitev vojnega življenjskega zavarovanja za dobo 1 leta. Zavarovanje velja za vsak slučaj smrti, tedaj tudi za smrt v vojni ali na posledicah taiste. — Zdravniške preiskave ni potreba. Ze na bojnem polju se nahajajoči sklenejo lahko zavarovanje od tam. — Ravno tako lahko zavarujejo sorodniki svojce, upniki svoje dolžnike brez vednosti in privoljenja taistih.

Družba sklepa pa tudi **navadna življenjska zavarovanja**, v kojih je vojna nevarnost brez vsakere doklade k običajni premiji v polnem obsegu všteta.

Končno sklepa družba tudi **vojna nezgodna zavarovanja za dobo 1 leta za slučaj v vojni pridobljenih nezgod ali bolezni.**
Brezplačna in takojšnja pojasnila daje:

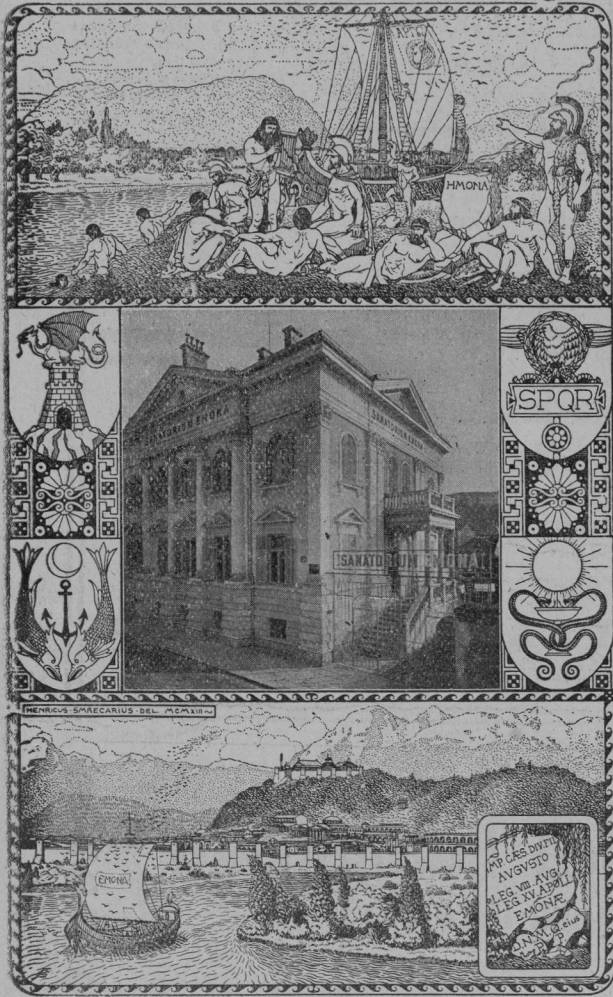
Generalni zastop c. kr. priv. zavarovalne družbe „AVSTRIJSKI FENIKS“
v Ljubljani, Sodna ulica šte. 1.

Dr. PALÓCZ sanitetni profesor, nekdanji bolniški specialni zdravnik,
Budapest, IV., Károly-körút št. 2

je vsled svoje dolgoletne, ogromne specialne prakse brezpogojno zmožen diagnosticirati in zdraviti skrite in spolne bolezni pri gospodih in damah. Ordinira ob delavnikih od 10—12 dopoldne in od 3—5 popoldne. Komur ni mogoče priti osebno, se mu da radovoljno brezplačno pojasnilo, kako se bolezen doma temeljito ozdravi. (Priložite znamke za odgovor).

Kmetska posojilnica r. z. z. n. z. **4 1 0**
obrestuje hranilne vloge po **4 4 0**
Hranilnih vlog triindvajset milijonov. Popolnoma varno

Ljubljanske okolice
v Ljubljani **brez vsakršnega odbitka.**
naložen denar. Rezervni zaklad: Milijon kron.

Krema za kožo namesto pudra.

Proč s pudrom, ki samo luknjice zamaši ter povzroči brezpozojno sčasoma gube v obrazu. Vzemite

Dr. A. Rix, biserno puder-kremo

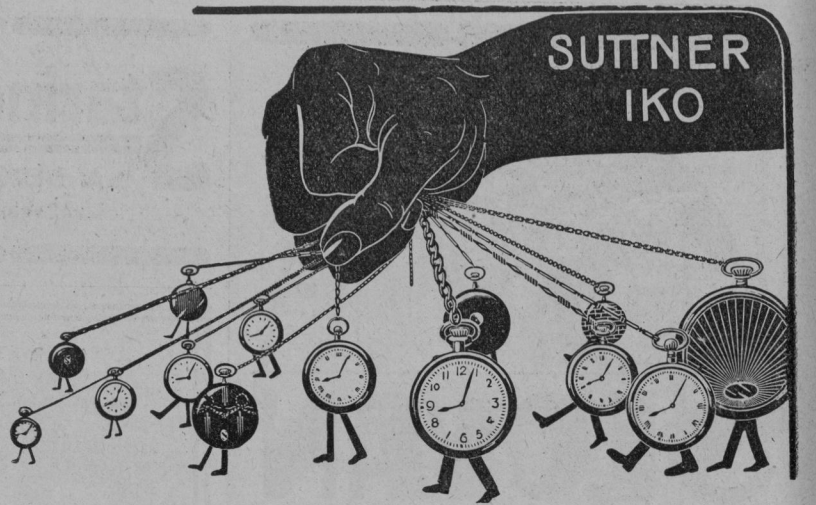
belo, rožnato ter krem. Ta krem-puder je oblatstveno preiskan, popolnem neškodljiv, ni nikaka šminka. Dame dobe takoj motno, nežno polt. Je za negovanje kože in lepote nedosegljivo dobra ser varčna v uporabi. Škatlja za poskus K 2.—. Velika škatlja, zadostna za 4 mesece K 4.—.

Odpošlje se strogo diskretno. Kosm. Dr. A. Rix laboratorij Dunaj, IX. Lakierergasse 6/0.

Zaloge v Ljubljani: parfumerija Kanc in Adrija-drogerija

Obiskujte „Kino Central“ v deželnem gledališču

Krasna darila!

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je

mojstrsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju, — Neugajajoče zamenjam!

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepotičja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastonj in poštnine prosto.

Zlato uro zastonj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastonj in poštnine prosto.

:: Vse ure so natančno preizkušene ::

Tako sodijo vse stranke! Tisoč takih pisem Vam lahko pokažem!

Po letih še ni popravila potrebna!

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinasta ura, katero sem pri Vas kupil za K 4'10 še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nečaka. Vsoto K 4'10 pošljem istočasno po poštini nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam
Skaričevo pri Krapini. Fr. Mlinarič, pos.

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Svetovna razpošiljalnica

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5

Nobene podružnice. Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur. Nobene podružnice.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

:: Delniška glavica 8,000.000 kron. ::

STRITARJEVA ULICA ŠTEV. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na vložne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

2% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.

Naročnina za list „Tedenske Slike“; za Avstro-Ogersko: 1/4 leta K 3.—, 1/2 leta K 6.—, celo leto K 12.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 4.—, 1/2 leta K 8.— celo leto K 16.—; za ostalo inozemstvo: celo leto fr. 20.—. Za ameriko letno 4 dolarje.

Uredništvo in upravništvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje